

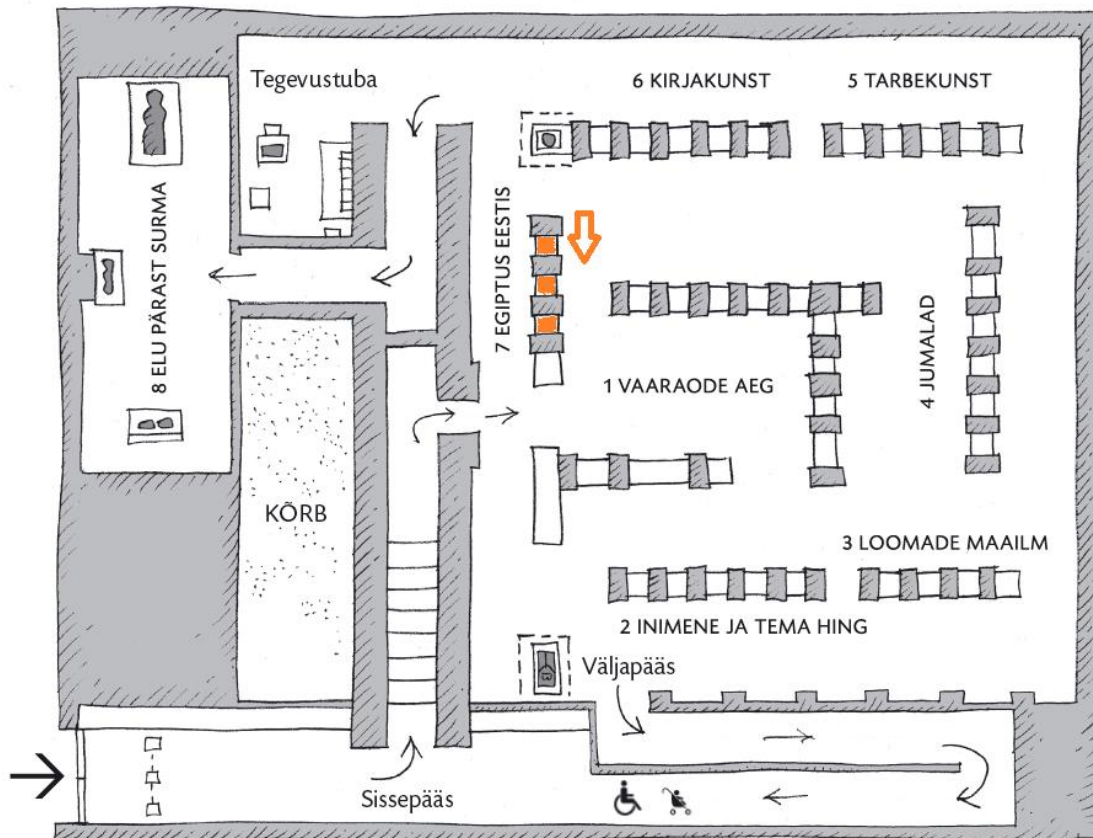


# EGIPTUSE HILGUS

7

## Egiptus Eestis

Euroopa vaimustus Egiptuse kultuurist pärast Napoleni sõjakäiku Egiptusesse aastatel 1798–1801. Ka Eesti muuseumide kogudes leidub sadakond Vana-Egiptuse muistist ja mõned muumiad, mis jõudsid siia valdavalt 19. sajandil, näidates eestimaalaste huvi selle iidse kultuuri vastu. Egiptusesse oli sel ajal võimaik reisida vaid üksikutel. Esimese eestimaalasena käis Egiptuses noor orientalist Otto Friedrich von Richter (1792–1816), kes kogus seal muistiseid ja talletas oma muljeid päevaraamatusse. Tema märkimisväärne kogu kingiti 1819. aastal Tartu Ülikoolile, kuid viidi 1915. aastal Venemaale, kus asub tänaseni Voroneži kunstimuuseumis.



## Nisuaganad pudelis

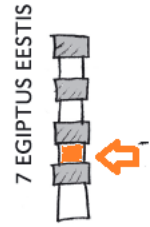
### Pappalusel skarabeused, klaasist silm, amuletid, Anubis, peatugi

Dateerimata. Erinevad materjalid

Egiptus. Johann Burchard VIII kogust

Eesti Ajaloomuuseum

Eesti Ajaloomuuseumi 69 objektist koosnev Egiptuse muististe kollektsioon kuulus Tallinna raeapteeker Johann Burchard VIII-le (1776–1838). Ta alustas vahendajate kaudu kogumist juba 1802. aastal ja nimetas oma kogu *Mon Faible* ehk „minu kiusatus“. Need muistised jõudsid 1870. aastal tema pärijate kaudu Eestimaa Kirjanduse Ühingu Provintsiaalmuuseumi (Eesti Ajaloomuuseumi eelkäija). Papile kinnitatud amuletid ning pudelisse pandud teravili annab tunnistust möödunud sajandite kogumiskirest ja esimestest museoloogilistest püüdlustest säilitada ja süstematiseerida.



## **Amuletid: Sekhmet ja Anubis, Taweret, Osiris**

Dateerimata. Erinevad materjalid

Egiptus. Johann Burchard VIII kogust

Eesti Ajaloomuuseum

Johann Burchard VIII (1776–1838) kollektsiooni kuulus mitmesuguseid väiksemaid muistised, kuid ka üksikuid suuremaid esemeid nagu krokodilli mummia, kassi sarkofaag ja kanoop, mis on eksponeeritud Suurgildi hoones Eesti Ajaloomuuseumi püsinäitusel.

## **Sarkofaagis ušebti**

### **Kuus ušebtit**

Dateerimata. Erinevad materjalid  
Egiptus. Õpetatud Eesti Seltsi kogust  
Eesti Rahva Muuseum

Eesti Rahva Muuseum on koduks umbes paarikümnele Vana-Egiptusega seotud objektile, mille Õpetatud Eesti Selts andis muuseumile 1923. aastal koos teiste võõrrahvaste etnograafiliste esemetega. Peamiselt on need ušebtid ja detailid mumifitseeritud kehadest. Täpsemad andmed nende päritolu kohta puuduvad.

## Otto Friedrich von Richteri reisimärkmik Idamaa reisilt

1815. O. Fr. von Richteri kogust  
Rahvusarhiiv

O. Fr. von Richter (1791–1816) oli baltisaksa päritolu Eesti orientalist, kes 1815. aastal reisis Egiptusesse ja Nuubiasse ning 1816. aastal Väike-Aasiasse. Reisil kogus ta Egiptuse muistised, mis jõudsid 1819. aastal Tartu Ülikooli, kuid 1915. aastal viidi need Venemaale, kus asuvad siiani. Richteri käsikirjaline pärand on hoiul Rahvusarhiivis. Tema reisimärkmikud sisaldavad nii kirjeldusi kui ka ülesjoonistusi.

## **Sarkofaagi detail**

## **Krokodilli mummia**

## **Mummia käsi lõuendis**

Dateerimata. Erinevad materjalid  
Egiptus. Õpetatud Eesti Seltsi kogust  
Eesti Rahva Muuseum

Eesti Rahva Muuseumi Egiptuse muististe kogu iseloomustab juhuslikkus. Koguti seda, mis oli kättesaadav, sh lahti pakitud muumiate kehaosi. Tänapäeval uuritakse muumiaid neid kahjustamata, kuna kaasaegne tehnoloogia võimaldab neid uurida ka mähistest ja sarkofaagist välja võtmata.